

DR-16080001060601

Seat No. _____

Third Year B. Com. (Sem. VI) Examination**April - 2022****Management Accounting-2****(New Course)**Time : **2.30** Hours][Total Marks : **70**

સૂચના : પ્રશ્ન નં. 1 થી 4 દરેક વિદ્યાર્થી માટે ફરજિયાત છે.

1 સાગર લિ.નું તા. 31-03-2022ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : **20**

દેવાં	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	3,00,000	જમીન અને મકાન	3,40,000
10%ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	3,00,000	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	3,60,000
સામાન્ય અનામત	1,80,000	વાહનો	1,40,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	90,000	ફર્નિચર	3,60,000
નફા-નુકસાન ખાતું	96,000	રોકાણો	72,000
4%ના ડિબેન્ચર્સ	5,04,000	સ્ટોક	1,20,000
લેણદારો	96,000	દેવાદારો	87,600
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	12,000	લેણી હૂડી	8,400
દેવી હૂડી	12,000	બેંક સિલક	96,000
		પ્રાથમિક ખર્ચ	6,000
	15,90,000		15,90,000

વધારાની માહિતી :

વિગત	રૂ.
કુલ વેચાણ (રોકડ વેચાણ રૂ. 1,39,200)	8,40,000
કાચો નફો	1,39,200
ચોખ્ખો નફો (ડિબેન્ચર વ્યાજ અને 50% કરવેરા બાદનો)	26,520
01-04-2021ના રોજ સ્ટોક	55,200

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેના ગુણોત્તરો ગણો અને ટૂંકમાં અર્થઘટન કરો :

(1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર	(2) ચાલુ ગુણોત્તર
(3) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર	(4) દેવાદાર ગુણોત્તર (365 દિવસ)
(5) સ્ટોક ઉથલો	(6) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતર
(7) મૂડી ગીયરીંગ ગુણોત્તર	(8) લેણદાર ગુણોત્તર (365 દિવસ)

અથવા

1 સરિતા લિ.નું તા. 31-03-2022નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : **20**

દેવાં	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	8,00,000	જમીન અને મકાન	5,00,000
સામાન્ય અનામત	4,00,000	યંત્રો	2,60,000
નફા-નુકસાન ખાતું	3,40,000	રોકાણો	5,40,000
8%ના ડિબેન્ચર્સ	5,00,000	સ્ટોક	3,50,000
લેણદારો	2,00,000	દેવાદારો	4,00,000
દેવી હૂંડી	1,00,000	અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	60,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	60,000	અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો	1,60,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	80,000	લેણી હૂંડી	1,00,000
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચ	20,000	રોકડ સિલક	40,000
		બેંક સિલક	80,000
		ડિબેન્ચર વટાવ	10,000
	25,00,000		25,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) રોકડ વેચાણ કુલ વેચાણના 20% છે.
- (2) તા. 1-4-2021ના રોજ સ્ટોક રૂ. 2,50,000 છે.
- (3) દેવાદાર ગુણોત્તર 90 દિવસો છે. વર્ષના 360 દિવસો ધ્યાનમાં લેવા.
- (4) કાચા નફાનો ગુણોત્તર વેચાણના 40% છે.
- (5) ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો) રૂ. 5,00,000 છે.
- (6) કરવેરાનો દર 50% છે.

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેના ગુણોત્તર ગણો અને વિશ્લેષણ કરો :

- (1) સ્ટોક ઉથલો ગુણોત્તર
- (2) દેવાં ઈક્વિટી ગુણોત્તર (કુલ દેવાં સાથે)
- (3) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (4) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
- (5) ચોખ્ખા શેરભંડોળ પર વળતરનો દર
- (6) મૂડી ગીયરીંગ ગુણોત્તર

2 સોમનાથ કંપની સમક્ષ પાંચ વર્ષના અંદાજી આયુષ્યના અંતે રૂ. 20,000ની 20

ભંગાર કિંમત ધરાવતી રૂ. 2,00,000 ની એક એવી કિંમતની બે દરખાસ્તો છે.

અંદાજે રોકડ પ્રવાહ (ઘસારો અને કરવેરા પહેલાં) નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	યોજના-A	યોજના-B
1	1,00,000	50,000
2	90,000	80,000
3	70,000	1,00,000
4	50,000	1,20,000
5	40,000	1,40,000

દરેક યોજનામાં જોખમના માપદંડને વિચારણામાં લીધા બાદ મેનેજમેન્ટે નક્કી કર્યું કે યોજના Aનું મૂલ્યાંકન 10%ની મૂડી પડતરે કરવું અને યોજના Bમાં જે જોખમ છે તેનું 15% ના મૂડી પડતરે મૂલ્યાંકન કરવું.

સીધી લીટીની પડતરે ઘસારો ગણવામાં આવે છે. કંપનીને લાગુ પડતો કરવેરાનો દર 50% છે. જો,

(1) બંને યોજનાઓ સ્વતંત્ર હોય અને

(2) બંને પરસ્પર બાકાત રાખનારી હોય તો,

ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની સરખામણી કરો અને મેનેજમેન્ટે લેવાનાં પગલાં વિષે સૂચન કરો. પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે વાર્ષિક 10% અને 15%ના વટાવ પરીબળે રૂ. 1નું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	10%	15%
1	0.909	0.870
2	0.826	0.756
3	0.751	0.658
4	0.683	0.572
5	0.620	0.497

અથવા

2 દ્વારકા લિ. કંપની રૂ. 10,00,000ના રોકાણની જરૂરિયાત ધરાવતી એક રોકાણ 20

યોજનામાં રોકાણ કરવાનું નક્કી કરે છે. ઘસારા બાદ પરંતુ કરવેરા પહેલાંની વાર્ષિક આવકની ધારણા નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	રૂ.	વર્તમાનમૂલ્ય-પરિબળ 10%એ
1	5,00,000	0.909
2	5,00,000	0.826
3	4,00,000	0.751
4	4,00,000	0.683
5	2,00,000	0.620

મૂળ કિંમત પર 20% ઘસારો અને 50% લેખે કરવેરા ધ્યાનમાં લેવાના છે.

નીચેની પદ્ધતિએ પ્રોજેક્ટનું મૂલ્યાંકન કરો :

- (1) પરત આપ પદ્ધતિ
- (2) ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની પદ્ધતિ
- (3) નફાકારકતા આંક
- (4) હિસાબી વળતરદરની પદ્ધતિ

3 નીચેની માહિતી પરથી મહેશ લિ.નું માર્ચ-2021માં પૂરા થતા ત્રણ માસનું 15

રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો. જાન્યુઆરી 1, 2021ના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક રૂ. 2,20,000 છે.

વેચાણ કિંમતની ટકાવારીના લેખે વસ્તુની પડતર કિંમત નીચે પ્રમાણે છે :

માલસામાન	40%
વેતન	10%
કારખાના શિરોપરી ખર્ચા	20%
ઘસારો	10%

તૈયાર માલસામાનનું ઉત્પાદન અને આખરનો સ્ટોક નીચે મુજબ છે :

માસ	ઉત્પાદન (એકમો)	આખરનો સ્ટોક (એકમો)
નવેમ્બર, 2020	10,000	2,500
ડિસેમ્બર, 2020	12,500	3,750
જાન્યુઆરી, 2021	15,000	1,250
ફેબ્રુઆરી, 2021	11,250	3,750
માર્ચ, 2021	12,500	2,500
એપ્રિલ, 2021	15,000	5,000

વધારાની માહિતી :

- (1) રોકડ વેચાણ અને ઉધાર વેચાણનું પ્રમાણ 1:4 છે.
- (2) ઉધાર વેચાણની 50% રકમ વેચાણના પછીના માસમાં મેળવેલ છે, 40% રકમ વેચાણ પછીના બીજા માસમાં અને બાકીની રકમ વેચાણ પછીના ત્રીજા માસમાં મેળવેલ છે.
- (3) દરેક માસના વેચાણનાં અંદાજ માટે જરૂરી ખરીદી અગાઉના માસમાં કરવામાં આવે છે. 50% ખરીદી રોકડથી અને બાકીની ખરીદીની ચૂકવણી ત્યારબાદના બે સરખા માસિક હપ્તાથી કરવામાં આવે છે.
- (4) સમયગાળો : વેતન અને કારખાનાનાં શિરોપરી ખર્ચા = 1 માસ
- (5) એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 200 છે.
- (6) જાન્યુઆરી 1, 2021ના રોજ રૂ. 3,75,000ની કિંમતનું એક નવું યંત્ર ખરીદવામાં આવશે. જેની ચૂકવણી પેટે રૂ. 75,000 ડિલિવરી વખતે અને બાકીની ચૂકવણી છ સરખા હપ્તેથી કરવામાં આવશે.

અથવા

- 3 નરેશ લિ.ની નીચેની માહિતી પરથી તા. 31-07-2021નાં રોજ પૂરા થતા 15 ચાર માસનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

માસ	ખરીદી (રૂ.)	રોકડ વેચાણ (રૂ.)	મજૂરી (રૂ.)	કારખાનાં શિરોપરી ખર્ચા (રૂ.)	વહીવટી ખર્ચા (રૂ.)
માર્ચ	2,00,000	2,00,000	50,000	50,000	25,000
એપ્રિલ	3,00,000	2,00,000	62,500	60,000	30,000
મે	3,75,000	2,50,000	75,000	60,000	35,000
જૂન	4,50,000	3,00,000	75,000	75,000	37,500
જુલાઈ	5,25,000	3,50,000	87,500	1,00,000	45,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 01-04-2021ના રોજ રોકડ સિલક રૂ. 62,500
- (2) રોકડ વેચાણ અને ઉધાર વેચાણનો ગુણોત્તર 1:2 છે.
- (3) 20% ખરીદી રોકડથી છે. લેણદારોને ખરીદીના પછીના માસમાં ચૂકવવામાં આવે છે.
- (4) ઉધાર વેચાણની 75% રકમ વેચાણના પછીના માસમાં મળે છે જ્યારે બાકીની રકમ ત્યારબાદ મળે છે.
- (5) ચૂકવણી માટેનો સમયગાળો : મજૂરી = 1/2 માસ, કારખાનાં શિરોપરી ખર્ચ = 1/4 માસ અને વહીવટી ખર્ચ = 1 માસ.
- (6) ડિબેન્ચર પર વ્યાજ રૂ. 15,000 તા. 30-06-2021નાં રોજ ચૂકવવામાં આવશે.
- (7) રૂ. 1,25,000થી વધારાની રોકડ જામીનગીરીઓમાં રોકેલ છે.

4 લવ લિમિટેડ 50% ઉત્પાદન સપાટીએ 30,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે. આ **15**

ઉત્પાદન સપાટીએ થતાં ખર્ચની વિગત નીચે પ્રમાણે છે :

સ્થિર ખર્ચ :	રૂ.
ભાડું અને કરવેરા	11,00,000
ઘસારો	6,40,000
વહીવટી ખર્ચ	11,40,000
વહીવટી પગાર	7,20,000
ચલિત ખર્ચ :	
માલસામાન	15,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	9,00,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	4,50,000
અર્ધ-ચલિત ખર્ચ :	
મરામત અને જાળવણી	3,90,000
પરોક્ષ મજૂરી	80,000
વેચાણ ખર્ચ	2,00,000
વિતરણ ખર્ચ	70,000
સામાન્ય ખર્ચ	1,60,000

વધારાની માહિતી :

- (1) સ્થિર ખર્ચ 80% ઉત્પાદન સપાટી સુધી સ્થિર રહે છે અને ત્યારબાદ તેમાં 10% થી વધે છે.
- (2) ચલિત ખર્ચ 75% ઉત્પાદન સપાટીએ એકમદીઠ 10%થી અને 100% ઉત્પાદન સપાટીએ એકમદીઠ 20%થી વધશે.
- (3) અર્ધ-ચલિત ખર્ચ 45%થી 65% ઉત્પાદન સપાટી સુધી સ્થિર રહેશે, તે 65%થી 80% ઉત્પાદન સપાટી સુધી 10% અને 80%થી 100% ઉત્પાદન સપાટી વચ્ચે 20%થી વધશે.
- (4) એકમદીઠ વેચાણ કિંમત :

- 50% સપાટીએ રૂ. 250	- 60% સપાટીએ રૂ. 230
- 75% સપાટીએ રૂ. 220	- 100% સપાટીએ રૂ. 200

આ ચારેય ઉત્પાદન સપાટી માટે પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

અથવા

- 4 કુશ લિમિટેડ 100% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ ચોક્કસ વસ્તુના 25,000 એકમો ઉત્પાદિત કરી શકે છે. હિસાબી ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મેળવેલ છે :

વિગત	70%	90%
ઉત્પાદન એકમો	(?)	(?)
	રૂપિયા	રૂપિયા
માલસામાન	1,75,000	2,25,000
કલાક દીઠ વેતન	50	50
મરામત અને જાળવણી	40,000	45,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	52,500	67,500
વપરાશી સ્ટોર્સ	17,500	22,500
પગાર	1,00,000	1,00,000
તપાસ	15,000	18,000
ઘસારો	30,000	30,000
વીજળી	20,000	24,000

કલાક દીઠ ઉત્પાદનનો દર 10 એકમો છે. પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર અંતર્ગત 60%, 80%, અને 100% સપાટીએ ઉત્પાદન પડતર, નફો અને વેચાણની ગણતરી કરો. નફાનો દર વેચાણ પર 20% છે. ગણતરીઓ દર્શાવો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Question No. 1 to 4 are compulsory for regular & External candidates.

1 The balance sheet of Sagar Ltd. as on 31-03-2022 is as under: **20**

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity share capital	3,00,000	Land & Building	3,40,000
10% Pref. share capital	3,00,000	Plant & Machinery	3,60,000
General reserve	1,80,000	Vehicles	1,40,000
Security Premium	90,000	Furniture	3,60,000
Profit and Loss Account	96,000	Investments	72,000
4% Debentures	5,04,000	Stocks	1,20,000
Creditors	96,000	Debtors	87,600
Provident Fund	12,000	Bills receivable	8,400
Bills payable	12,000	Bank balance	96,000
		Preliminary Exp.	6,000
	15,90,000		15,90,000

Additional Information :

Particulars	Rs.
Total Sales (Cash sales Rs. 1,39,200)	8,40,000
Gross Profit	1,39,200
Net Profit (After Debenture Interest and 50% Taxes)	26,520
Stock as on 01-04-2021	55,200

From the above information compute the following ratios and interpret it in brief :

(1) Gross Profit Ratio	(2) Current Ratio
(3) Net Profit Ratio	(4) Debtors Ratio (365 days)
(5) Stock turnover Ratio	(6) Return on Net Capital Employed
(7) Capital Gearing Ratio	(8) Creditors Ratio (365 Days)

OR

- 1 The balance sheet of Sarita Ltd. as on 31-03-2022 is as 20
under:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity share capital	8,00,000	Land and Building	5,00,000
General reserve	4,00,000	Machinery	2,60,000
Profit and loss account	3,40,000	Investments	5,40,000
8% debentures	5,00,000	Stock	3,50,000
Creditors	2,00,000	Debtors	4,00,000
Bills payable	1,00,000	Prepaid expenses	60,000
Provident funds	60,000	Advance incomes tax	1,60,000
B.O.D.	80,000	Bills receivables	1,00,000
Outstanding expenses	20,000	Cash Balances	40,000
		Bank Balances	80,000
		Debenture discount	10,000
	25,00,000		25,00,000

Additional Information :

- (1) Cash sales is 20% of total sales.
- (2) Stock on 1-4-2021 is Rs. 2,50,000.
- (3) Debtors ratio is 90 days. Consider 360 days of a year.
- (4) Gross profit ratio is 40% of sales.
- (5) Net profit (before interest and tax) is Rs. 5,00,000.
- (6) Rate of tax is 50%.

From the above information calculate and analyze the following ratios :

- (1) Stock turnover ratio
- (2) Debt Equity Ratio (with total debts)
- (3) Net profit ratio
- (4) Rate of return on net capital employed
- (5) Rate of return on net Share holders' funds
- (6) Capital Gearing Ratio.

2 Somnath company has two proposals, each costing Rs. 2,00,000 20

with a salvage value of Rs. 20,000 at the end of an expected life of 5 years. The expected cash flow (before depreciation and taxes) are as follows :

Year	Project 'A' Rs.	Project 'B' Rs.
1	1,00,000	50,000
2	90,000	80,000
3	70,000	1,00,000
4	50,000	1,20,000
5	40,000	1,40,000

After giving due consideration to the risk criteria in each project, the management has decided that project A should be evaluated at 10% cost of capital and project B, as risky project with 15% cost of capital.

Depreciation is provided on straight line method. The tax rate applicable to the company is 50%.

Compare the net present values and suggest the course of action for the management.

If, (1) Both the projects are independent and
(2) Both are mutually exclusive.

The present value factors at 10% and 15% per annum for the five years are as follow :

Year	10%	15%
1	0.909	0.870
2	0.826	0.756
3	0.751	0.658
4	0.683	0.572
5	0.620	0.497

OR

2 Dwarka Limited company is considering investing in a project 20

requiring a capital. Outlay of Rs. 10,00,000 forecast for annual income after depreciation but before tax :

Year	Rs.	Present value factor at 10%
1	5,00,000	0.909
2	5,00,000	0.826
3	4,00,000	0.751
4	4,00,000	0.683
5	2,00,000	0.620

Depreciation may be taken as 20% on original cost and taxation at 50% at Net Income. Evaluate the project under the following methods :

- (1) Pay back method
- (2) Net Present value method
- (3) Profitability index
- (4) Accounting rate of return method.

3 Prepare a cash budget for three months ending on March 2021 15

from the following information of Mahesh Ltd. Cash and bank balance as on 1st January, 2021 Rs. 2,20,000.

The cost of goods in terms of percentage of the selling price is as under :

Materials	40%
Wages	10%
Factory O/H.	20%
Depreciation	10%

The production and Closing stock of finished goods are as under :

Month	Production (Units)	Closing stock (Units)
November, 2020	10,000	2,500
December, 2020	12,500	3,750
January, 2021	15,000	1,250
February, 2021	11,250	3,750
March, 2021	12,500	2,500
April, 2021	15,000	5,000

Additional Information :

- (1) The proportion of cash sales and credit sales is 1:4.
- (2) 50% of credit sales is collected in the month after sales, 40% in the second month after sales and remaining in the third month after sales.
- (3) For anticipating sales of each month, necessary purchases are made in the preceding month. 50% of purchase is made for cash and the payment for the remaining purchase is made in two equal monthly installments thereafter.
- (4) The Time lag : Wages and Factory overheads = 1 month.
- (5) Selling price is Rs. 200 per unit.
- (6) A new machine costing Rs. 3,75,000 will be purchased on 1st January 2021. The payment of which, Rs. 75,000 at the time delivery and the remaining payment is to be made in six equal installments thereafter.

OR

- 3 From the following information of Naresh Ltd. prepare a cash budget for four months ending on 31-07-2021. 15

Month	Purchase (Rs.)	Cash Sales (Rs.)	Labour (Rs.)	Factory O/h (Rs.)	Admin.O/h (Rs.)
March	2,00,000	2,00,000	50,000	50,000	25,000
April	3,00,000	2,00,000	62,500	60,000	30,000
May	3,75,000	2,50,000	75,000	60,000	35,000
June	4,50,000	3,00,000	75,000	75,000	37,500
July	5,25,000	3,50,000	87,500	1,00,000	45,000

Additional Information :

- (1) Cash balance as on 01-04-2021 Rs. 62,500.
- (2) Ratio of cash sales and credit sales is 1:2.
- (3) 20% of purchase is on cash term. Creditors of purchases are paid on next month of purchase.
- (4) 75% amount of credit sales is received in next month of selling while remaining amount is received in next after that.
- (5) Time lag for the payment : Labour = 1/2 Month, Factory O/h = 1/4 Month and administrative O/h = 1 Month.
- (6) Rs. 15,000 for interest on debentures will be paid on 30-06-2021.
- (7) Cash in excess of Rs. 1,25,000 is invested in securities.

- 4 Lav Ltd. produces 30,000 units at 50% production capacity. 15

The particulars of expenses at this level of production are as follows :

Fixed expenses :	Rs.
Rent and taxes	11,00,000
Depreciation	6,40,000
Administrative expenses	11,40,000
Administrative salary	7,20,000
Variable expenses :	
Materials	15,00,000
Direct labour	9,00,000
Direct expenses	4,50,000
Semi-Variable expenses :	
Repairs and maintenance	3,90,000
Indirect labour	80,000
Selling expenses	2,00,000
Distribution expenses	70,000
General expenses	1,60,000

Additional Information :

- (1) Fixed expenses remain fixed upto 80% production capacity. And after that increase by 10%.
- (2) Variable expenses will increase by 10% per unit at production capacity of 75% and by 20% per unit at production capacity of 100%.
- (3) Semi-Variable expenses will remain fixed from 45% to 65% production capacity, it will increase by 10%, 65% to 80% level and by 20% between 80% to 100% level.
- (4) Selling price per unit :

- At 50% level Rs. 250	- At 60% level Rs. 230
- At 75% level Rs. 220	- At 100% level Rs. 200

Prepare a flexible budget for all these four levels.

OR

- 4 Kush Corporation can produces 25,000 units of a certain product at 100% capacity. The following information is obtained from books of account : 15

Particulars	70%	90%
Production Units	(?)	(?)
	Rs.	Rs.
Material	1,75,000	2,25,000
Wages per hour	50	50
Repairs and maintenance	40,000	45,000
Direct expenses	52,500	67,500
Consumable stores	17,500	22,500
Salaries	1,00,000	1,00,000
Inspections	15,000	18,000
Depreciations	30,000	30,000
Power	20,000	24,000

The rate of production per hour is 10 units. You are required to compute the cost of production, profit and sales at 60%, 80% and 100% capacity under the flexible budget. The Rate of profit is 20% on sales. Show your working notes.